

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6412-2563

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6412-2020

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกแมว

GOOD HUSBANDRY PRACTICES FOR CATTERY

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ICS

ISBN

มาตรฐานสินค้าเกษตร

มกษ. 6412-2563

THAI AGRICULTURAL STANDARD

TAS 6412-2020

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกแมว

GOOD HUSBANDRY PRACTICES FOR CATTERY

สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

50 ถนนพหลโยธิน เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2561 2277 โทรสาร 0 2561 3357

www.acfs.go.th

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 137 ตอนพิเศษ 287 ง

วันที่ 8 ธันวาคม พุทธศักราช 2563

คณะกรรมการวิชาการพิจารณามาตรฐานสินค้าเกษตร
เรื่อง การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับฟาร์มเพาะพันธุ์สุนัข และฟาร์มเพาะพันธุ์แมว

1. อธิบดีกรมปศุสัตว์ หรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย
นายสมชวน รัตนมังคลานนท์ รองอธิบดีกรมปศุสัตว์	ประธานกรรมการ
2. ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
ผู้อำนวยการส่วนส่งเสริมการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมการสาธารณสุข	กรรมการ
3. ผู้แทนกรมอนามัย
นางสาวสิริวรรณ จันทนจุลนะ
นางสาวปริญญ์ ไหม่เจริญศรี
นายนิพนธ์ อินแจ่ม	กรรมการ
4. ผู้แทนสำนักควบคุม ป้องกัน และบำบัดโรคสัตว์ กรมปศุสัตว์
นายธีระวุฒิ สุวัณณะเชาว์
นายเพิ่มศิลป์ บุญน้อม
นางสาวรัชณี ศรีฐาน	กรรมการ
5. ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์อุตรา จามิกร
นายวชิรา หุ่นประสิทธิ์	กรรมการ
6. ผู้แทนคณะสัตวแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิวัชพงษ์ สังข์ประดิษฐ์
นางสาวรวรรตน์ พุทธิรงค์วัตร
นายปรารมภ์ ศรีภวัศราคม	กรรมการ
7. ผู้แทนสัตวแพทย์สมาคมแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์
นายจำเริญ พานเพียรศิลป์
นายสิทธิพร อนันต์จินดา
นางสาวคชาภรณ์ เต็มยอด	กรรมการ
8. ผู้แทนสัตวแพทย์สภา
รองศาสตราจารย์นริศ เต็งชัยศรี
นายณรงค์ สุธัมมาภพพงษ์	กรรมการ
9. ผู้แทนสมาคมสัตวแพทย์ผู้ประกอบการบำบัดโรคสัตว์แห่งประเทศไทย
นายชัยยศ ธารรัตน์
นางสาวอภิรดี จุฑารัตน์	กรรมการ

10. ผู้แทนสมาคมป้องกันการทารุณสัตว์แห่งประเทศไทย
รองศาสตราจารย์ปานเทพ รัตนากร
นายสาธิต ปรัชญาอริยะกุล
นายธานินท์ สันติวัฒนธรรม	กรรมการ
11. ผู้แทนมูลนิธิช้างและสิ่งแวดล้อม
นางสาวแสงเดือน ชัยเลิศ
นายประสิทธิ์ โมฬีชาติ
นายวีระศักดิ์ รุ่งธีรากล	กรรมการ
12. ผู้แทนสมาคมพัฒนาพันธุ์สุนัข (ประเทศไทย)
นายวิภาส ทวีกิติกุล
นายนาวัน แสงวิเวก	กรรมการ
13. ผู้แทนมูลนิธิเพื่อสุนัขในซอย
นายตันติกร รุ่งพัฒนะ	กรรมการ
14. นางสุนันท์ ไชวประเสริฐกุล
ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเลี้ยงพะพันธุ์แมว	กรรมการ
15. ผู้แทนสำนักกำหนดมาตรฐาน
สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ
นางสาวมินตรา ลักขณา
นายพิทักษ์ ชายสม
นางสาวศิริพร สิงห์คำ	กรรมการและเลขานุการ

การเลี้ยงแมวเชิงพาณิชย์พบได้ทั่วไปในหลายประเทศ ปัจจุบันประเทศไทยมีผู้นิยมเลี้ยงแมวหลากหลายพันธุ์ ทำให้มีผู้ประกอบการคอกแมวเพิ่มมากขึ้น การจัดการเลี้ยงที่เหมาะสมจะส่งผลดีต่อสุขภาพแมว สวัสดิภาพสัตว์และป้องกันการระบาดของโรคที่สำคัญ เช่น โรคไข้หัดแมว โรคพิษสุนัขบ้า รวมทั้งส่งผลต่อกิจการเลี้ยงแมวเชิงพาณิชย์และสุขภาพของคนในประเทศได้ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ พิจารณาแล้วเห็นควรกำหนดมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกแมวให้มีรายละเอียดและวิธีการปฏิบัติที่สามารถปฏิบัติได้จริงและเป็นไปตามหลักการจัดการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดี มีการดูแลสุขภาพ สุขอนามัยสัตว์ และสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ประกอบการผลิตแมวที่มีสุขภาพแข็งแรง และสุขอนามัยดี ปลอดภัยต่อสุขภาพของผู้เลี้ยงและลดปัญหาด้านสาธารณสุข

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ กำหนดขึ้นโดยใช้เอกสารต่อไปนี้เป็นแนวทาง

Conservation and Land Management Branch Strategy and Advice Directorate, Department of Environment, Water and Natural Resources. 2017. **South Australian standards and guidelines for breeding and trading companion animals.** Available Source: https://www.environment.sa.gov.au/files/sharedassets/public/plants_and_animals/breeding-and-trading-of-companion-animals-faqs-gen.pdf, 10 January 2020.

Department for Environment, Food and Rural Affairs. 2017. **Code of practice for the welfare of cats.** Available Source: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/697941/pb13332-cop-cats-091204.pdf. 10 January 2020.

Irene Rochlitz. 2007. **The welfare of cats.** Canadian Veterinary Medical Association. Available Source: <http://www2.univet.hu/users/knagy/books/Rochlitz,%20Irene,%20ed.%20-%20The%20Welfare%20of%20Cats.pdf>, 10 January 2020.

Ross Burton, Director Animal Welfare, Animal Welfare Branch, Agriculture, Biosecurity and Mine Safety Division, Orange. 2009. **Animal Welfare Code of Practice – Breeding Dogs and Cats.** Available Source: https://www.dpi.nsw.gov.au/__data/assets/pdf_file/0004/299803/Breeding-dogs-and-cats-code-of-practice.pdf. 10 January 2020.

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
เรื่อง กำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร :
การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกแมว
ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑

ด้วยคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร เห็นสมควรกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร เรื่อง การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกแมว เป็นมาตรฐานทั่วไป ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อส่งเสริมสินค้าเกษตรให้ได้คุณภาพ มาตรฐาน และปลอดภัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ และมาตรา ๑๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานสินค้าเกษตร พ.ศ. ๒๕๕๑ ประกอบมติคณะกรรมการมาตรฐานสินค้าเกษตร ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๖๓ เมื่อวันที่ ๑๖ กรกฎาคม ๒๕๖๓ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงออกประกาศกำหนดมาตรฐานสินค้าเกษตร : การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกแมว มาตรฐานเลขที่ มกษ. 6412-2563 ไว้เป็นมาตรฐานทั่วไป ดังมีรายละเอียดแนบท้ายประกาศนี้

ทั้งนี้ ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๓

(นายประภัตร โพธสุธน)

รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ปฏิบัติราชการแทน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดี

สำหรับคอกแมว

1. ขอบข่าย

มาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ ครอบคลุมข้อกำหนดการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์ที่ดีสำหรับคอกแมว เชิงพาณิชย์ ตั้งแต่ลักษณะคอกแมว การจัดการคอกแมว บุคลากร การจัดการเลี้ยงและ/หรือ เพาะพันธุ์ สุขภาพแมว การขนส่ง และการบันทึกข้อมูล เพื่อให้แมวมีคุณภาพ สุขภาพ และพันธุกรรมที่ดี โดยคำนึงถึงสุขภาพสัตว์ สวัสดิภาพสัตว์ และสิ่งแวดล้อม

2. นิยาม

ความหมายของคำที่ใช้ในมาตรฐานสินค้าเกษตรนี้ มีดังต่อไปนี้

- 2.1 แมว (cat) หมายถึง สัตว์ที่มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Felis catus*
- 2.2 คอกแมว (cattery) หมายถึง สถานที่เลี้ยงและ/หรือเพาะพันธุ์แมว
- 2.3 โรงเรือน (cat house) หมายถึง อาคารหรือสิ่งปลูกสร้างสำหรับใช้เลี้ยง และ/หรือเพาะพันธุ์แมว
- 2.4 กรง (cage) หมายถึง กรงที่ใช้เลี้ยง และ/หรือเพาะพันธุ์ หรือพักแมว

3. ข้อกำหนด

3.1 ลักษณะคอกแมว

3.1.1 สถานที่ตั้ง

หลักการ

การเลือกสถานที่ตั้งในการประกอบกิจการคอกแมวมีความสำคัญ โดยคำนึงถึงการปนเปื้อนของอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพจากสภาพแวดล้อม การคมนาคมที่สะดวก และแหล่งน้ำที่เหมาะสมและเพียงพอ เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีผลกระทบต่อสุขภาพสัตว์ และสวัสดิภาพสัตว์ สามารถขนส่งแมว อาหารสัตว์ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ได้อย่างสะดวก และไม่เกิดปัญหาการขาดแคลนน้ำใช้

3.1.1.1 ตั้งอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ไม่เสี่ยงจากการปนเปื้อนของอันตรายทางกายภาพ เคมี และชีวภาพ ที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ หรือมีมาตรการจัดการความเสี่ยงที่เหมาะสม

3.1.1.2 มีเส้นทางการคมนาคมที่สะดวก

3.1.1.3 มีแหล่งน้ำที่เหมาะสมและเพียงพอ

3.1.2 ผังและลักษณะคอกแมว

หลักการ

การจัดผังและลักษณะคอกแมวเป็นส่วนสำคัญในการจัดการคอกแมว โดยคำนึงถึงขนาดพื้นที่ และการจัดแบ่งพื้นที่คอกแมว เพื่อให้แน่ใจว่าไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพแมว สวัสดิภาพสัตว์ และสิ่งแวดล้อม และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกสุขลักษณะ ป้องกันการปนเปื้อนข้ามของเชื้อก่อโรคที่อาจเกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงานได้

3.1.2.1 มีขนาดพื้นที่คอกแมวเพียงพอและเหมาะสมในการเลี้ยงแมว และไม่หนาแน่นจนเกินไป

3.1.2.2 มีการวางผังคอกแมวที่เอื้อต่อการปฏิบัติงานอย่างถูกสุขลักษณะ และแยกพื้นที่ปฏิบัติงานเป็นสัดส่วนเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ เช่น โรงเรือนหรือกรง พื้นที่ให้แมวแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ พื้นที่เก็บอาหารสัตว์ พื้นที่เก็บอุปกรณ์ พื้นที่รวบรวมขยะและมูล และพื้นที่พักอาศัยของบุคลากร

3.1.3 โรงเรือนหรือกรง

หลักการ

โรงเรือนหรือกรงมีความสำคัญต่อการเลี้ยงแมว โดยคำนึงถึงโครงสร้างของโรงเรือนหรือกรง ขนาดพื้นที่และการจัดแบ่งพื้นที่ในโรงเรือนหรือกรง รวมทั้งการจัดให้มีอุปกรณ์จำเป็นที่เหมาะสม เพื่อให้แน่ใจว่าโรงเรือนหรือกรงมีสภาพดีและเหมาะสม แมวมีสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ที่ดี และสามารถแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติได้

- 3.1.3.1 สร้างด้วยวัสดุที่แข็งแรงและคงทน มีการระบายอากาศที่ดี ง่ายต่อการทำความสะอาดและบำรุงรักษา และไม่มีสิ่งแหลมคมที่ก่อให้เกิดอันตรายต่อคนและแมว
- 3.1.3.2 มีการป้องกันสัตว์อื่นๆ ไม่ให้เข้าสู่บริเวณโรงเรือนหรือกรง และป้องกันไม่ให้แมวหลบหนีได้
- 3.1.3.3 มีพื้นที่เพียงพอต่อจำนวนแมวที่เลี้ยง โดยไม่น้อยกว่า 0.75 ตารางเมตรต่อตัว (ไม่รวมพื้นที่สำหรับออกกำลังกาย) และมีความสูงที่เหมาะสมสำหรับให้แมวแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ ยกเว้นกรณีแม่แมวเลี้ยงลูก
- 3.1.3.4 มีพื้นที่แยกเป็นสัดส่วนสำหรับแม่แมวหลังคลอด ลูกแมว แมวในช่วงผสมพันธุ์ แมวบาดเจ็บ แมวป่วย หรือแมวที่มีนิสัยดุร้าย
- 3.1.3.5 มีโครงสร้างพื้นที่ 2 ระดับสำหรับให้แมวแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ โดยมีทางลาด หรือบันได หรือเสาสำหรับให้แมวกระโดดหรือปีนป่ายไปยังพื้นที่ต่างระดับได้ สำหรับลูกแมวที่ยังไม่หย่านม ไม่จำเป็นต้องมีโครงสร้างพื้นที่ 2 ระดับ
- 3.1.3.6 มีอุปกรณ์ลับเล็บ (scratching equipment/material) ที่มีขนาดและลักษณะเหมาะสมกับแมว
- 3.1.3.7 มีกล่องหรือที่นอนสำหรับให้แมวซ่อนหรือนอนพัก
- 3.1.3.8 มีภาชนะหรือสถานที่รองรับการขับถ่ายอย่างเพียงพอและเหมาะสมสำหรับแมวทุกตัว

3.2 การจัดการคอกแมว

3.2.1 คู่มือการจัดการคอกแมว

หลักการ

คู่มือการจัดการคอกแมวเป็นเอกสารที่จัดทำขึ้น โดยคำนึงถึงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญของคอกแมว เพื่อให้แน่ใจว่าบุคลากรที่เกี่ยวข้องสามารถนำคู่มือไปใช้ในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ได้อย่างถูกต้อง และช่วยให้การจัดการคอกแมวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

- 3.2.1.1 มีคู่มือการจัดการคอกแมวที่แสดงรายละเอียดการปฏิบัติงานที่สำคัญ ได้แก่
 - 1) การเตรียมโรงเรือนหรือกรง
 - 2) การจัดการเลี้ยงแมว
 - 3) การเพาะพันธุ์และการอนุบาลลูกแมว
 - 4) การจัดการอาหารและน้ำ
 - 5) การทำความสะอาดและบำรุงรักษาโรงเรือน กรง และอุปกรณ์
 - 6) การจัดการด้านสุขภาพแมว ประกอบด้วย การทำวัคซีน การใช้ยาสัตว์ การตรวจและรักษาโรค การจัดการเมื่อแมวป่วยและตาย
 - 7) การควบคุมสัตว์พาหะ
 - 8) การจัดการด้านสุขาภิบาลและสิ่งแวดล้อม
 - 9) การจัดการด้านสวัสดิภาพสัตว์

3.2.2 การจัดการอาหารและน้ำ

หลักการ

การจัดการอาหารและน้ำมีความสำคัญ โดยคำนึงถึงคุณภาพและความปลอดภัยของอาหาร ความต้องการอาหารและน้ำในแต่ละวัน และการเข้าถึงอาหารและน้ำ เพื่อให้แน่ใจว่าแมวได้รับอาหารและน้ำที่ดีและเพียงพอ แมวมีสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ที่ดี

- 3.2.2.1 อาหารมีคุณภาพ ปลอดภัย และเหมาะสมสำหรับการเลี้ยงแมว ตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมคุณภาพอาหารสัตว์
- 3.2.2.2 มีการจัดการให้แมวได้รับอาหารและน้ำอย่างเพียงพอ อย่างน้อยวันละครั้ง สำหรับลูกแมวอายุระหว่าง 4-6 เดือน ให้ได้รับอาหารอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง และลูกแมวอายุระหว่าง 3-4 เดือน ให้ได้รับอาหารอย่างน้อยวันละ 3 ครั้ง โดยให้อาหารเป็นรายตัว
- 3.2.2.3 ภาชนะให้อาหารและน้ำมีความสะอาด ทำความสะอาดภาชนะอย่างน้อยวันละ 2 ครั้ง และมีจำนวนภาชนะเหมาะสมกับจำนวนและอายุของแมว โดยตั้งอยู่ในตำแหน่งที่แมวทุกตัวสามารถเข้าถึงได้
- 3.2.2.4 มีพื้นที่เก็บอาหารเป็นสัดส่วน และเก็บรักษาในสภาพที่สามารถป้องกันการปนเปื้อนและเสื่อมสภาพ

3.2.3 การจัดการสุขลักษณะและการบำรุงรักษา

หลักการ

การจัดการสุขลักษณะและการบำรุงรักษาคอกแมวมีความสำคัญ โดยคำนึงถึงความสะอาดและสุขลักษณะ ความพร้อมในการใช้งาน และการใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตราย เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถป้องกันการสะสมของเชื้อก่อโรค สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และปลอดภัยต่อสุขภาพแมวและบุคลากร

- 3.2.3.1 โรงเรือน กรง อุปกรณ์ และบริเวณโดยรอบสะอาดและถูกสุขลักษณะ
- 3.2.3.2 มีการบำรุงรักษาโรงเรือน กรง และอุปกรณ์ให้อยู่ในสภาพดี
- 3.2.3.3 ใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตรายที่ขึ้นทะเบียน และใช้ตามคำแนะนำในฉลากผลิตภัณฑ์

3.3 บุคลากร

หลักการ

บุคลากรมีความสำคัญ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของบุคลากร การจัดแบ่งหน้าที่ ความรับผิดชอบ สุขภาพและสุขลักษณะของบุคลากร เพื่อให้แน่ใจว่าบุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บุคลากรมีสุขภาพและสุขลักษณะที่ดี และแมวได้รับการดูแลอย่างทั่วถึง

- 3.3.1 บุคลากรที่ทำหน้าที่เลี้ยงแมวมีความรู้เรื่องการเลี้ยงแมว สามารถจัดการเลี้ยงแมวได้อย่างถูกต้อง และได้รับการฝึกอบรมหรือการฝึกอบรมในขณะปฏิบัติงาน
- 3.3.2 มีการจัดแบ่งหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากร และเหมาะสมกับจำนวนแมวที่เลี้ยง

- 3.3.3 บุคลากรมีสุขลักษณะส่วนบุคคลที่ดี มีสุขภาพแข็งแรง ได้รับการตรวจสุขภาพเป็นประจำทุกปี และได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า
- 3.3.4 มีสัตวแพทย์ที่ปรึกษารับผิดชอบในการให้คำปรึกษาแนะนำด้านสุขภาพแมว การใช้ยาและวัคซีน การตรวจวินิจฉัย และรักษาโรค
- 3.4 การจัดการเลี้ยงและ/หรือเพาะพันธุ์
 - 3.4.1 การจัดการเลี้ยง

หลักการ

การจัดการเลี้ยงเป็นเรื่องสำคัญ โดยคำนึงถึงการบ่งชี้ตัวสัตว์ และสุขลักษณะในการเลี้ยง เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถระบุแมวแต่ละตัวได้ แมวมีสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ที่ดี

 - 3.4.1.1 มีการทำเครื่องหมายประจำตัวแมว โดยสามารถเชื่อมโยงไปถึงข้อมูลประจำตัวแมว เช่น การฉีดไมโครชิป
 - 3.4.1.2 มีการจัดการสุขลักษณะที่ดี เช่น อ่างน้ำ แปรงชน เช็ดหู ทำความสะอาดกล่องหรือที่นอน มีวัสดุปูรองที่เหมาะสม ทำความสะอาดกระบะสำหรับขับถ่ายและเปลี่ยนทราย ซึ่เลื้อย กระดาษฟอย หรือวัสดุดูดซับสิ่งขับถ่ายอย่างสม่ำเสมอ
 - 3.4.2 การจัดการเพาะพันธุ์

หลักการ

การจัดการเพาะพันธุ์เป็นส่วนสำคัญในการจัดการคอกแมว โดยคำนึงถึงพ่อแม่พันธุ์ที่ใช้ การจัดการผสมพันธุ์ การจัดการคลอด การจัดการแม่แมวและลูกแมวที่ถูกต้องและเหมาะสม เพื่อให้แน่ใจว่าลูกแมวที่ได้มีสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ที่ดี

 - 3.4.2.1 ใช้พ่อแม่พันธุ์ที่มีสุขภาพแข็งแรงและเหมาะสมในการผสมพันธุ์ (ภาคผนวก ก.1)
 - 3.4.2.2 มีการจัดพื้นที่แยกเฉพาะสำหรับการผสมพันธุ์
 - 3.4.2.3 มีการจัดเตรียมพื้นที่ที่เหมาะสมสำหรับการคลอด
 - 3.4.2.4 มีมาตรการควบคุมการคลอดให้ดำเนินไปอย่างปลอดภัย
 - 3.4.2.5 มีการจัดหาอาหารและน้ำให้เหมาะสมกับความต้องการของแม่แมวให้นม
 - 3.4.2.6 พิจารณากฎมุกุมกันของลูกแมวก่อนการหย่านม และพิจารณาพฤติกรรมทางสังคมของแมว เมื่อแยกลูกแมวออกจากแม่ (ภาคผนวก ก.2)

3.5 สุขภาพแมว

3.5.1 การป้องกันและควบคุมโรค

หลักการ

การป้องกันและควบคุมโรคเป็นเรื่องสำคัญ โดยคำนึงถึงการสังเกตความเป็นอยู่และสุขภาพแมว การป้องกันและควบคุมโรค และการจัดการโรคระบาดสัตว์ตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถทราบถึงการบาดเจ็บ การเกิดโรค และความผิดปกติอื่นๆ ของแมว และดำเนินการแก้ไขได้อย่างทันท่วงที สามารถป้องกันการแพร่กระจายและควบคุมเชื้อก่อโรคผ่านทางคน สัตว์ และยานพาหนะ สามารถควบคุมโรคระบาดสัตว์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- 3.5.1.1 มีการสังเกตความเป็นอยู่และสุขภาพแมวทุกวัน หากพบความผิดปกติต้องแจ้งให้บุคลากรที่ดูแลด้านสุขภาพสัตว์ในคอกแมวทราบ หรือปรึกษาสัตวแพทย์
- 3.5.1.2 มีการป้องกันและควบคุมโรคโดยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของสัตวแพทย์ หรือบุคลากรที่ได้รับมอบหมายจากสัตวแพทย์
- 3.5.1.3 มีมาตรการควบคุมการปนเปื้อนเชื้อก่อโรคเข้าสู่คอกแมวผ่านทาง การเข้า-ออกของคน สัตว์ และยานพาหนะ
- 3.5.1.4 มีมาตรการควบคุมสัตว์พาหะนำโรค
- 3.5.1.5 มีการตรวจโรคและกักกันโรคสำหรับแมวนำเข้าใหม่ และแยกแมวป่วยออกจากแมวปกติ
- 3.5.1.6 กรณีที่เกิดโรคระบาดหรือสงสัยว่าเกิดโรคระบาดต้องปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยโรคระบาดสัตว์ และคำแนะนำของกรมปศุสัตว์

3.5.2 การบำบัดโรคสัตว์

หลักการ

การบำบัดโรคสัตว์เป็นเรื่องสำคัญ โดยคำนึงถึงความรู้ความสามารถของผู้บำบัดโรคสัตว์ เพื่อให้แน่ใจว่าการตรวจวินิจฉัย การรักษา การป้องกันการเกิดโรค การให้คำแนะนำด้านสุขภาพ การควบคุมการใช้ยาสัตว์ และการออกไปส่งยาสัตว์เป็นไปอย่างถูกต้องและเหมาะสม ไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพแมวและสวัสดิภาพสัตว์

- 3.5.2.1 การบำบัดโรคสัตว์ต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสัตวแพทย์ โดยปฏิบัติตามพระราชบัญญัติวิชาชีพการสัตวแพทย์ พ.ศ. 2545 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และตามข้อกำหนดในมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9032 เรื่อง ข้อปฏิบัติการควบคุมการใช้ยาสัตว์

3.6 การขนส่ง

หลักการ

ขนส่งเป็นเรื่องสำคัญ โดยคำนึงถึงการจัดการยานพาหนะและกรงที่ใช้ขนส่ง และการจัดการแมวในการขนส่ง เพื่อให้แน่ใจว่าไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อสุขภาพแมว และเป็นไปตามหลักสวัสดิภาพสัตว์

3.6.1 มีการจัดการยานพาหนะและกรงที่ใช้ขนส่ง ดังนี้

- 1) ยานพาหนะและกรงมีความแข็งแรง มีสภาพพร้อมใช้งาน และสะอาด
- 2) กรงมีขนาดเหมาะสมตามขนาดของแมว โดยแมวสามารถนั่ง ยืนเหยียดตัว และกลับตัวได้สะดวก
- 3) มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกตามความจำเป็น โดยพิจารณาขนาดและพันธุ์แมว
- 4) ทำความสะอาดและฆ่าเชื้อยานพาหนะ กรง และอุปกรณ์ที่ใช้ทุกครั้งหลังการขนส่ง

3.6.2 มีการจัดการแมวในการขนส่ง ดังนี้

- 1) การขนส่งแมวร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือขนส่งแมวร่วมกับสัตว์อื่น ให้พิจารณาความเข้ากันได้ของสัตว์ที่ร่วมเดินทางด้วยกัน (ภาคผนวก ข)
- 2) ไม่ขนส่งแมวตั้งท้อง แมวป่วย หรือแมวที่มีสภาพร่างกายไม่สมบูรณ์ ยกเว้นการขนส่งเพื่อรับการรักษา
- 3) วางแผนการเดินทาง โดยพิจารณาความพร้อมด้านสุขภาพแมว สวัสดิภาพสัตว์ ระยะเวลาที่ใช้เดินทาง ระยะเวลาพักระหว่างการเดินทาง มีการสังเกตพฤติกรรมและอาการผิดปกติของแมว หากมีความจำเป็นต้องให้ยาแก้ลมประสาทในการขนส่งต้องดำเนินการโดยสัตวแพทย์
- 4) มีเอกสารประจำตัวแมว และข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพแมว

3.7 สวัสดิภาพสัตว์

หลักการ

สวัสดิภาพสัตว์เป็นเรื่องสำคัญ โดยคำนึงถึงการจัดการที่สอดคล้องกับหลักสวัสดิภาพสัตว์ เพื่อให้แน่ใจว่าแมวมีอิสระจากความหวาดและความกระหาย ความรู้สึกไม่สบาย ความเจ็บปวด การบาดเจ็บ และเป็นโรค ความกลัวและความทุกข์ทรมาน และมีอิสระในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ

3.7.1 ดูแลและปฏิบัติต่อแมวให้มีความเป็นอยู่ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ (ภาคผนวก ค)

3.8 สิ่งแวดล้อม

หลักการ

การจัดการสิ่งแวดล้อมเป็นเรื่องสำคัญ โดยคำนึงถึงผลกระทบของการจัดการคอกแมวต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อให้แน่ใจว่าคอกแมวไม่เป็นแหล่งของกลิ่นและเชื้อก่อโรค

3.8.1 กำจัดขาก ขยะ ของเสีย มูล และน้ำเสีย โดยวิธีที่เหมาะสม

3.9 การบันทึกข้อมูล

หลักการ

การบันทึกและเก็บรักษาข้อมูลมีความสำคัญ โดยคำนึงถึงข้อมูลและหลักฐานการปฏิบัติงานที่สำคัญในคอกแมว เพื่อให้แน่ใจว่าสามารถนำมาใช้วิเคราะห์หาสาเหตุที่มาของปัญหาหรือข้อผิดพลาดในการจัดการ ตามสอบการทำงานในแต่ละขั้นตอนว่ามีความถูกต้องตามวิธีปฏิบัติที่กำหนดไว้

3.9.1 มีการบันทึกข้อมูลผลการปฏิบัติงานในขั้นตอนที่สำคัญในการจัดการที่มีผลกระทบต่อสุขภาพและการควบคุมโรค ดังนี้

- 1) ข้อมูลเกี่ยวกับแมว เช่น หมายเลขไมโครชิป แหล่งที่มา อายุ เพศ พันธุ์ สี ตาหนี ประวัติการทำหมัน การผสมพันธุ์ การคลอด การรักษาพยาบาล และการได้รับวัคซีน
- 2) การจัดการอาหารและน้ำ เช่น แหล่งที่มาของอาหารและน้ำ การให้อาหารและน้ำ
- 3) การใช้สารเคมี ยาฆ่าเชื้อ หรือวัตถุอันตราย
- 4) การใช้ยาสัตว์
- 5) ข้อมูลบุคลากร เช่น ประวัติบุคลากร ประวัติการฝึกอบรมหรือการฝึกอบรมขณะปฏิบัติงานหน้าที่ความรับผิดชอบ และผลการตรวจสุขภาพประจำปี

3.9.2 ให้เก็บรักษาทันทีข้อมูลเป็นเวลาอย่างน้อย 3 ปี

ภาคผนวก ก

การผสมพันธุ์ การหย่านม และแยกลูกแมว

(ข้อ 3.4.2.1 และ 3.4.2.6)

ก.1 การผสมพันธุ์

การผสมพันธุ์แมวต้องมีการตรวจสอบสุขภาพพ่อแม่พันธุ์โดยสัตวแพทย์ก่อนผสมพันธุ์ เพื่อให้มั่นใจว่าพ่อแม่พันธุ์มีสุขภาพแข็งแรงและอยู่ในภาวะที่เหมาะสมในการผสมพันธุ์ และตรวจสอบพันธุ์ประวัติ (pedigree) ของพ่อแม่พันธุ์แมว ทั้งนี้ ต้องไม่นำแมวที่แสดงอาการทางประสาท ก้าวร้าว หรือสงสัยว่าเป็นโรคติดต่อมาเป็นพ่อแม่พันธุ์ หลีกเลี่ยงการผสมพันธุ์ระหว่างเครือญาติจนเกิดผลกระทบต่อสุขภาพและสวัสดิภาพสัตว์ และมีการจัดการที่คำนึงถึงจริยธรรม

การจัดการผสมพันธุ์ ไม่ควรใช้แม่พันธุ์ที่มีอายุน้อยกว่า 10 เดือน แม่พันธุ์ไม่ควรให้ลูกเกิน 2 ครอกต่อปี โดยการผสมพันธุ์ครั้งต่อไปต้องมีระยะห่างไม่น้อยกว่า 3 เดือนหลังคลอด และตลอดชีวิตของการสืบพันธุ์ ไม่ควรให้แม่พันธุ์มีลูกเกิน 8 ครอก หรือไม่ควรใช้แม่พันธุ์ที่มีอายุมากกว่า 5 ปี เว้นแต่ได้รับการตรวจสอบสุขภาพโดยสัตวแพทย์ว่าแม่พันธุ์มีสุขภาพแข็งแรง

มีการจัดการพ่อแม่พันธุ์ที่ปลดระวาง และการเลี้ยงดูตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ เช่น การทำหมัน

ก.2 การหย่านมและแยกลูกแมว

การหย่านมลูกแมวควรคำนึงถึงสุขภาพ และสวัสดิภาพสัตว์ โดยเริ่มหย่านมลูกแมวได้ตั้งแต่อายุ 3 สัปดาห์ ควรฝึกให้ลูกแมวกินอาหารกึ่งแข็ง (semi-solid food) ตั้งแต่อายุ 3-4 สัปดาห์ ทั้งนี้ ลูกแมวส่วนใหญ่จะหย่านมได้เต็มที่ภายใน 6-8 สัปดาห์ การหย่านมเร็วเกินไปจะส่งผลกระทบต่อ การสร้างภูมิคุ้มกันของลูกแมว นอกจากนี้ ไม่ควรแยกลูกแมวออกจากแม่แมวในระยะเวลาที่น้อยกว่า 7 สัปดาห์ การแยกลูกแมวในเวลาที่เหมาะสมจะทำให้แมวไม่เครียดและไม่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวเมื่อโตขึ้น

ภาคผนวก ข

การขนส่งสัตว์ร่วมกันเป็นกลุ่ม

(ข้อ 3.6.2 ข้อย่อย 1))

การขนส่งแมวร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือขนส่งแมวร่วมกับสัตว์อื่น ควรคำนึงถึงธรรมชาติของความเข้ากันได้ของสัตว์ โดยมีข้อแนะนำดังนี้

- 1) ให้มีกรงแยกสำหรับแมวแต่ละตัว
- 2) แมวที่มีความสัมพันธ์ทางสังคมใกล้ชิดอาจสามารถขนส่งร่วมกันได้ เช่น แมวที่เลี้ยงร่วมกันในคอกเดียวกัน แม่แมวและลูกแมว
- 3) ให้แยกแมวที่มีแนวโน้มจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหรือเข้ากันไม่ได้ออกจากกลุ่ม
- 4) ไม่ควรขนส่งลูกแมวหรือแมวที่มีขนาดเล็ก ร่วมกับแมวโตเต็มวัยหรือแมวที่มีขนาดใหญ่กว่า ยกเว้นแม่แมวที่กำลังเลี้ยงลูก
- 5) ไม่ควรขนส่งแมวร่วมกับสัตว์อื่น หากจำเป็นต้องมีการจัดการแยกพื้นที่เป็นสัดส่วนชัดเจนและปลอดภัย

ภาคผนวก ค

สวัสดิภาพสัตว์

(ข้อ 3.7.1)

การเอาใจใส่ต่อสวัสดิภาพสัตว์ของแมวเป็นสิ่งที่ควรคำนึงถึง โดยต้องมีอิสระภาพ 5 ประการ (five freedom) ได้แก่ อิสระจากความหิวและความกระหาย อิสระจากความรู้สึกไม่สบาย อิสระจากความเจ็บปวด บาดเจ็บ และเป็นโรค อิสระในการแสดงพฤติกรรมตามธรรมชาติ และอิสระจากความกลัวและความทุกข์ทรมาน การปฏิบัติที่ทำให้สูญเสียสวัสดิภาพสัตว์ เช่น การได้รับอาหารและน้ำไม่เพียงพอหรือไม่มีคุณภาพ ความไม่สบายตัวจากสภาวะแวดล้อม เช่น อุณหภูมิ การบาดเจ็บ และโรค ความกลัวและกังวล การขาดอิสระภาพในการแสดงออกตามธรรมชาติ จะก่อให้เกิดความเครียด ซึ่งส่งผลต่อความต้านทานโรคและสุขภาพแมว จึงต้องมีการจัดการให้แมวมีความเป็นอยู่ตามหลักสวัสดิภาพสัตว์ บุคลากรผู้เลี้ยงแมวต้องมีการสังเกตสุขภาพ และสวัสดิภาพสัตว์ทุกวัน โดยไม่ทำให้แมวเกิดความเครียด